Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 14. Dnia 22. Lipca 1880. VII. rocznik.

Treść: Regulamin dla towarzystw zaliczkowych (Dodatek). — Sprawozdanie Sekretarza Związku z podróży do Bełza, Kulikowa, Sądowéj Wiszni, Skolego, Stryja i Żółkwi. — Rachunki Towarzystw zaliczkowych za czerwiec. — Ruch stowarzyszeń: Pobyt dwóch ministrów we Lwowie. Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie. Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie. Towarzystwo zaliczkowe w Załuczu. Kasa zaliczkowa „Nadzieja" w Kańczudze. Spółka magazynowa szewska w Stanisławowie. Przypomnienie w sprawie opłat bezpośrednich. — Ogłoszenie.

Regulamin dla towarzystw zaliczkowych.

(Dodatek).

W poprzednich numerach podaliśmy regulamin, uchwalony dla lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego, a poczyniwszy uwagi, co dla mniejszych towarzystw zmienićby w nim wypadało — zalecamy gorąco przyjęcie go przez wszelkie towarzystwa zaliczkowe w kraju.

Regulamin ten nie jest bowiem płodem jednéj chwili, lecz powstał w skutek kilkuletnich doświadczeń w Towarzystwie lwowskiém przez zebranie i uporządkowanie różnorodnych, zwolna powstających i dokładnie wypraktykowanych postanowień. Ma on zaś tę zaletę za sobą, że wewnątrz zakładu wprowadza kontrolę ścisłą i dokładną i czyni nadużycia prawie niemożebnemi. Przemawiamy zaś za przyjęciem tego regulaminu przez wszystkie towarzystwa, gdyż uzyska się przez przyjęcie jednego regulaminu jednolitość w administracyi wszystkich towarzystw w kraju.

Do regulaminu tego dodajemy następujące specyalne postanowienia:

1. Wzmiankowana w §. 24. instrukcya dla rewidenta.

Rewident obowiązany jest odebrać od starszego urzędnika buchalteryi (kontrolora) codziennie o godzinie ½ do 2giéj po południu asygnaty kasowe z dnia poprzedzającego, takowe według numerów usortować, a sprawdziwszy, czy się łączą z dawniejszemi, oddać woźnemu do zeszycia.

Następnego dnia o godzinie 9. rano sprawdza rewident asygnaty najpiérw z księgą likwidacyjną, następnie zaś z księgami kontowemi, jukstami wykazów umorzeń i indeksami, przyczém sprawdza zarazem indywidualnie, czy likwidowane lub dopisane pozycye tak w kapitale, jak i procentach należycie dopisane zostały. Wszelkie spostrzeżone pomyłki, niedokładności, zaniedbania lub opuszczenia uwidacznia rewident na odwrotnéj stronie konwolutu każdodziennych asygnat, co własnoręcznie podpisem swym stwierdza.

Czynność powyższa ma być codziennie do godziny ½ do 2giéj popołudniu załatwioną, a konwolut asygnat klauzulą rewidenta opatrzony Dyrekcyi do dalszego zarządzenia, względnie widmaty przedłożony.

Miesięczne rachunki otrzyma rewident najpóźniéj 3. każdego miesiąca od buchhalteryi i ma najpóźniéj 5. każdego miesiąca sprawdzić księgę likwidacyjną z główną, co na indorsacie rachunku miesięcznego uwidoczni dla wiadomości Dyrekcyi.

Za sumienne spełnianie powyższych czynności, a skutkiem tego i ścisłość zrewidowanych rachunków, odpowiada rewident w piérwszéj linii Dyrekcyi.

Wszakże rewident może i jest obowiązany podać do wiadomości Dyrekcyi wszelkie w buchhalteryi poczynione uwagi i spostrzeżenia, jednakowoż nie inaczéj jak na pismie i bez czynienia uwag ze swéj strony urzędnikom buchhalteryi lub likwidatury.

2. Wzmiankowana w §. 42. *a)* instrukcya dla komisyi kontrolującéj.

Do najtrudniejszych, a zarazem najważniejszych obowiązków należą obowiązki członków komisyi kontrolującéj. Komisya bowiem na wypadek nadużyć lub strat w piérwszéj linii odpowiedzialną być winna za niedopilnowanie. Mimo to jednak zazwyczaj działalność komisyi jest tylko pozorną, skutkiem czego bez znaczenia i wartości, a nawet szkodliwą, bo często pokrywającą mimo woli i chęci nadużycia. Z drugiéj strony są znowu niektóre komisye za gorliwe, przechodząc przy rewizyi wszystkie pozycye kasowe i porównując je z książkami. Jeżeli ustanowiono osobnego rewidenta, lub obowiązek z §. 24. oddano któremu z członków dyrekcyi, to robota ta, zazwyczaj czysto formalna, stanie się dla komisyi zbędną. Zresztą zgodność książek między sobą nie dowodzi prawidłowości w prowadzeniu interesów, gdyż mogą

być albo pozycye książkowe n. p. wypłaty z książeczek oszczędności, których nie ma w rzeczywistości, mimo więc nadużycia może istnieć zgodność książek; albo też mogą być uskutecznione wpłaty, których nie wciągnięto w książki — książki więc będą się zgadzać, a nadużycia istnieć. Zresztą komisyi nie jest i być nie może zadaniem kotrola tak szczegółowa, aby dostarczała przeświadczenia, że każda pozycya w książkach jest prawidłową. Ku temu służą inne postanowienia regulaminu, których przyjęcie zalecamy, a które dostatecznie chronią od pomyłek i złéj woli.

Nie piérwszy raz w pismach, sprawom stowarzyszeń poświęconych, spotykamy się z kwestyą, jak urządzić należy rewizye przez komisyą; jesteśmy jednak stanowczo przekonania, że wszelkie szablony i recepty na nic się nie zdały. Wszystko zależy tu od sprytu, dowcipu, i miejscowych i indywidualnych stosunków.

Komisya bowiem powinna wnikać w treść interesów, kontrolować sposób ich prowadzenia, przeglądać działalność Dyrekcyi i urzędników, aby nabrać przekonania, że prawidłowo w Towarzystwie się postępuje.

Dla ułatwienia téj czynności podajemy następujące szczegółowe wskazówki:

Przy rewizyi należy:

1. Przekonać się, czy księga kasowa i likwidacyjna są codziennie saldowane i czy księga główna należycie prowadzoną — poczém, przekonawszy się o saldzie, należy dokładnie zliczyć gotówkę w kasie.

2. Przy rewizyi miesięcznéj należy przejść księgę obligów za ostatni miesiąc w ten sposób, że należy każdą pozycyą księgi obligów porównać z odnośną pozycyą w księdze likwidacyjnéj, przekonać się, czy procent należycie został obliczony, czy oblig (skrypt lub weksel), który należy oglądnąć, zgadza się z podaniem członka i protokolarnie zapisaną uchwałą Dyrekcyi — wreszcie komisya powinna się zastanowić, czy Dyrekcya, udzielając tę pożyczkę, nie naraziła Towarzystwa na stratę t. j. czy pożyczka udzielona ma dostateczne bezpieczeństwo. Czynność tę uważamy za najważniejszą i w każdém towarzystwie może ona być z całą ścisłością dokonaną.

3. Należy przepatrzeć księgę ewidencyi dłużników i urgensów, w któréj w porządku chronologicznym zapisywać należy imiona dłużników, jak w księdze obligów, a w krateczkach drobnych obok zaciągać daty, kiedy się urgens wysłało. Przez porównywanie téj księgi na wyrywki z księgą obligów przekonać się może komisya, czy Dyrekcya dłużników należycie urguje, czy kogo nie faworyzuje lub niepotrzebnie nie dręczy.

4. Należy przepatrzeć, jakie sprawy oddano w ostatnim miesiącu do syndyka i jakie zostały egzekucyjnie załatwione.

5. Należy przez próby na wyrywki przekonać się, czy w rachunkach bieżących nie ma przekroczeń, t. j. czy nie wydano komu na rachunek książeczki oszczędności więcéj niż włożył.

6. Należy przepatrzyć terminarz biernych należytości i przekonać się, czy weksle i długi towarzystwa, należytości rządowe i t. d. zostały na czas i należycie zapłacone. Wykupionych weksli towarzystwa nie należy niszczyć, lecz przekréśliwszy lub podziurawiwszy je do artykułu (asygnaty kasowéj) dołączać.

7. Należy przejść z księgi kosztów administracyi wszystkie wydatki, przez Dyrekcyą w ostatnim miesiącu poczynione i żądać wyjustyfikowania każdéj pozycyi.

8. W ogóle powinna komisya badać, czy Dyrekcya i urzędnicy trzymają się ściśle postanowień statutu i regulaminów i wnikać we wszystko, co uzna za stosowne.

Jeżeli rewizye odbywać się będą regularnie co miesiąc, to wtedy żadne nadużycie długo ukryć się nie zdoła, bo chociaż komisya, wyjąwszy czynności od 2) i 7), resztę robić może tylko na wyrywki, to przecież ostatecznie raz wyłapać musi, gdyby było nawet jakie nadużycie.

Zresztą — gdzie jest ład, porządek i ścisłość, tam i ochota do nadużyć nie tak łatwo się znajdzie.

3. Wykaz formularzy do rozdziału E. regulaminu.

A. Formularz książeczki oszczędności

(wkładek na rachunek bieżący).

Wkładki						Wypowiedzenia				Zwrócenia					
Data	Art. kasy	słowami	liczbami		Podpis	Data	Kwota		Termin wypłaty	Data	Art. kasy	słowami	liczbami		Podpis
			zł.	ct			zł	ct					zł.	ct	

B. Formularz spisu członków.

Nr. bieżący	Imię i nazwisko	Stan lub zatrudnienie	Miejsce zamieszkania	Data przystąpienia	Wysokość udziału	Data wypowiedzenia	Data wystąpienia

C. Formularz deklaracyi przystąpienia

Liczba księgi członków ....

Deklaracya

przystąpienia do Towarzystwa zaliczkowego w ...., stowarzyszenia zarejestrowanego z .... poręką.

Przystępuję do Towarzystwa zaliczkowego w .... stowarzyszenia zarejestrowanego z .... poręką z udziałem .... wyraźnie .... zł. a. w. i poddaję się wszelkim przepisom prawomocnie uchwalonego statutu i regulaminu Towarzystwa zaliczkowego w ...., stow. zar. z .... poręką.

W ...., dnia ....

Podpis ....
Miejsce zamieszkania ....
Stan lub zatrudnienie ....

Polecający ....
Uwagi ....
....
....

Uchwała dyrekcyi:
....
....

W ...., dnia ....

D. Formularz księgi likwidacyjnéj.

Artykuł	Imię i nazwisko	Przychód ogólny	Nr. rach.	Rozdział przychodu na pojedyńcze rachunki											
				Udziały członków	Wkładki na rach. bież.	Wierzyciele wekslowi	Pożyczki na skryp. i weks.	Procent	Fundusz rezerwowy	Koszta administr.					Gotówka z dnia .....

Dla rozchodu takież same kolumny z odpowiedniemi zmianami w nagłówkach.

E. Formularz asygnacyi poboru.

Art. ....

P. ....

kasie zapłaci:

na udział l. . . . .
„ wkładkę na rachunek bieżący .
„ weksel T^a . . . . . .
„ zwrot pożyczki . . . . .
„ procent od pożyczki l. ..... po / 18
„ zwrot kosztów administracyi .
„ fundusz rezerwowy . . . .
„ koszta sądowe . . . .
dla notaryusza . . . . . .
Razem .

Należytość		Zapisano	
		Tom	Folio

W .... dnia ....

....	....	....
Kasa.	Likwidatura.	Buchhalterya.

F. Formularz asygnacyi wypłat.

Ze zmianą: „z kasy pobierze“ — zamiast „kasie zapłaci“ zresztą tak samo.

G. Formularz księgi głównéj.

Taki sam, jak ad D. z tém jednak, iż kolumna na „artykuł“ odpadnie, a nagłówek 1. kolumny będzie „w dniu“.

H. Formularz księgi wkładek na rachunek bieżący.

Winien | Ma

Imię i nazwisko:

Zastrzeżenia:

Data		Art. kasy	Kapitał	Procent odpisany	Data		Art. kasy	Kapitał	Procent dopisany

I. Formularz księgi pożyczek.

Data	Nr. bieżący	Imię i nazwisko			Procent		Termin zapłaty	Kwota	Data uiszczenia	Procenta	Kwota uiszczona	Art. kasy	Uwagi
		Dłużnika	Poręczyciela		za rok bieżący	za rok przyszły							

K. Formularz wykazu umorzenia.

Wykaz umorzenia.

Nr. obligu ....

Dla Pana ....
na zł. a. w. ....
za poręczeniem p. ....

W .... dnia ....

Towarzystwo zaliczkowe w ....

Rata	Przypada	Kwota	Zapłacono	Procent za zwłokę	Razem	Artykuł

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Czerwiec 1880.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały (z końcem miesiąca) zł.	ct	Fundusz rezerwowy (z końcem miesiąca) zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct	Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca zł.	ct
Białéj	11172	38	1435	50	25008	02	2765	22	1443	08	26330	16	8500	.	6850	.	7000	.	8350	.
Birczy	5255	81	725	80	4499	30	170	50	194	.	4475	80	17640	.	3300	.	2520	.	18420	.
Bóbrce	2920	75	792	54	7022	79	249	30	18	20	7255	89	8230	.	920	.	1180	.	7970	.
Bochni	1044	50	190	.	287	.	60	.	50	.	297	.	1000	.	2000	.	.	.	3000	.
Brzesku	60374	51	3000	.	101481	11	3533	90	8714	68	96300	83	.	.	.	.	.	.	.	.
Cieszanowie	15658	61	877	.	18938	59	949	83	441	08	19647	34	3000	.	.	.	.	.	3000	.
Dąbrowie	36575	30	9844	20	.	.	.	.	.	.	.	.	162507	46	15395	.	10816	46	167086	.
Delatynie	11355	42	914	97	6261	11	212	53	108	44	6365	20	9600	.	.	.	.	.	9600	.
Dobromilu	1986	37	187	27	2470	82	65	29	195	86	2340	25	3650	.	.	.	.	.	3650	.
Drohobyczu	14617	88	2890	15	37549	27	7170	53	3469	30	41250	50	12611	.	3000		3287	.	12324	.
Glinianach	21371	87	2968	57	49122	71	8634	21	1749	31	56007	51	10905	.	813	86	860	03	10858	83
Jarosławiu	23281	30	3267	97	45105	06	2966	20	8161	91	39909	42	13552	94	.	.	860	63	12692	31
Jaryczowie	259	70	58	.	111	40	12	40	1	.	122	80	1500	.	.	.	.	.	1500	.
Kałuszu	3534	77	374	92	2053	61	100	.	.	.	2153	61	7200	.	3000	.	700	.	9500	.
Kolbuszowa	1374	50	362	.	1692	.	7	.	100	.	1599	.	.	.	2000	.	.	.	2000	.
Komarnie	5417	87	1057	81	21941	98	651	.	2142	29	20450	69	2000	.	3000	.	.	.	5000	.
Krakowcu	1161	50	121	.	667	42	813	04	175	.	1305	46	1000	.	.	.	50	.	950	.
Kulikowie	271	.	104	.	1030	.	500	.	.	.	1530	.	3000	.	.	.	.	.	3000	.
Limanowie	19744	35	1023	11	16792	51	5650	23	4429	.	18013	09	28054	35	11765	49	10404	69	29415	15
Lwów, Tow. zal.	124057	08	12326	43	314360	05	64597	96	50179	79	328778	31	30471	85	6866	95	9364	80	27974	.
„ urzęd. poczt.	15100	12	495	28	1353	69	411	.	130	.	1634	69	7160	.	2900	.	1900		8160	.
Łańcucie	17125	30	9612	51	94344	30	2090	.	2924	36	93509	84	10498	.	9000	.	.	.	19498	.
Makowie	2739	26	612	79	22885	08	2669	26	1126	.	24428	34	.	.	.	.	.	.	.	.
Mariampolu	2597	40	274	26	794	34	310	.	5	.	1099	34	4120	.	.	.	120	.	4000	.
Mielcu	10169	25	1391	52	29124	04	1757	23	1008	26	29873	.	6000	.	.	.	.	.	6000	.
Mościskach	11629	22	4767	76	20873	14	3021	70	2133	84	21761	.	17500	.	3550	.	2900	.	19150	.
Nowym Sączu	22714	87	1217	42	63781	85	4045	95	3374	.	64453	80	26400	.	13500	.	11300	.	28600	.
Oświęcimie	3769	43	322	06	6615	53	157	66	500	.	6273	19	4000	.	1000	.	.	.	5000	.
Pilźnie	948	.	442	.	2522	16	.	.	500	.	2022	16	4000	.	.	.	.	.	4000	.
Podgórzu	959	.	179	.	3324	45	305	99	11	40	3619	04	4500	.	.	.	300	.	4200	.
Przemyślu, T.za.rol.	36919	92	4502	13	128091	66	9536	.	5320	16	132307	50	13600	.	.	.	.	.	13600	.
Radziechowie	10797	20	2826	21	29727	14	5227	82	832	38	34122	58	13500	.	.	.	3000	.	10500	.
Rohatynie	8240	50	1752	.	21217	62	1314	10	1760	.	20771	72	9000	.	2000	.	.	.	11000	.
Rozdole	6635	63	870	18	1617	24	379	83	58	49	1938	58	15500	82	300	.	650	.	15150	82
Rudkach	5968	03	776	52	13402	26	219	80	219	80	13402	26	5650	.	4000	.	2850	.	6800	.
Sądowéj Wiszni	1350	60	243	.	2268	59	400	.	.	.	2668	59	3500	.	500	.	.	.	4000	.
Sieniawie	1550	95	307	30	3586	20	.	.	.	.	3586	20	9650	.	250	.	.	.	9900	.
Śniatynie	3831	74	515	28	4584	78	172	.	.	.	4756	78	3600	.	.	.	200	.	3400	.
Sokalu	11674	33	1039	.	18988	82	2082	85	394	18	20677	49	22552	52	800	.	754	23	22598	29
Stanisławów, B. zal.	74637	70	8290	90	173622	85	16034	14	8826	13	180830	86	27215	69	404	03	8859	39	18760	33
„ oddz. zast.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	41003	29	1500	.	.	.	42503	29
Stryju	4187	41	292	.	5590	93	368	96	235	26	5724	63	9200	.	3000	.	780	.	11500	.
Szczercu	2179	88	550	84	1663	48	34	19	2	12	1695	49	3500	.	1150	.	650	.	4000	.
Tarnowie	17128	22	5219	24	46565	30	2823	42	4667	63	44721	09	13930	.	5100	.	2000	.	17030	.
Tłumaczu	10607	11	2231	28	29600	89	2314	36	257	48	31657	78	4679	.	.	.	1500	.	3179	.
Tyśmienicy	16128	69	2772	27	12402	76	637	90	270	34	12770	32	15321	12	6000	.	4340	.	16981	12
Wykotach	3309	93	309	75	9829	52	661	01	397	30	10090	23	9900	.	2100	.	1550	.	10450	.
Zbarażu	11324	07	2281	89	2799	94	236	15	.	.	3036	09	17395	29	2800	.	1650	.	18545	29
Złoczowie	6921	23	1212	48	26413	96	3640	.	4128	37	25930	59	1500	.	.	.	.	.	1500	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Odsetki (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca) zł.	ct	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct	Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct	Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Koszta założ. ruchomości i adm. (z końcem miesiąca) zł.	ct	Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca) zł.	ct	Gotówka (z końcem miesiąca) zł.	ct
Białéj	572	42	126	59	42065	04	5386	72	5520	60	42198	92	1963	50	1778	10	2046	52
Birczy	1643	61	504	33	28520	85	1701	.	2206	.	29025	85	1074	25	752	92	172	03
Bóbrce	997	89	432	95	19490	39	812	16	891	78	19570	01	287	47	.	.	510	54
Bochni	214	34	23	43	1775	.	14	59	2650	.	4410	41	338	45	.	.	20	41
Brzesku	6079	23	7572	52	162315	70	23961	.	15918	46	170358	24	877	65	959	76	1130	94
Cieszanowie	985	12	.	.	39100	63	629	11	848	90	39320	42	177	12	348	40	322	13
Dąbrowie	4800	55	4851	76	205948	78	1446	28	1910	.	206412	50	1616	43	12552	13	2576	75
Delatynie	2633	90	105	89	28142	33	767	57	502	.	27876	76	1087	09	1712	42	279	11
Dobromilu	791	26	116	28	8689	89	309	23	220	.	8600	66	262	59	191	31	16	87
Drohobyczu	.	.	2605	15	65296	06	7531	26	9045	.	66809	80	1454	34	856	11	2447	50
Glinianach	7238	04	528	38	90471	14	2280	95	8610	.	96800	19	2065	45	44	08	63	48
Jarosławiu	7158	19	585	79	78600	39	7197	85	7750	.	79152	54	1549	98	3179	95	3012	51
Jaryczowie	195	65	10	45	1973	28	447	42	1305	.	2007	58	81	13	.	.	57	89
Kałuszu	303	21	477	77	12832	.	1226	.	4304	.	15910	.	271	45	106	90	55	93
Kolbuszowa	239	61	252	62	3419	.	85	.	1500	.	4834	.	210	37	198	67	584	69
Komarnie	4420	35	206	44	34228	73	2402	47	4401	.	36227	26	190	38	113	43	22	09
Krakowcu	318	56	17	70	2717	50	136	.	848	.	3529	50	231	02	79	72	33	97
Kulikowie	297	32	25	52	3941	08	177	10	885	.	4648	88	131	02	.	.	447	84
Limanowie	1700	34	.	.	66184	69	2534	16	5076	99	68727	52	714	12	1	47	452	93
Lwów, Tow. zal.	11136	28	.	.	448503	83	97140	66	107093	27	458456	44	8578	46	30779	90	6457	30
„ urzęd. poczt.	1272	72	5	20	23743	02	2901	74	4964	.	25805	28	624	33	52	64	185	76
Łańcucie	9125	01	3438	42	136495	07	1497	25	450	.	135447	82	1526	29	4537	07	10777	31
Makowie	2184	80	128	38	27456	91	1199	98	2835	.	29091	93	563	92	30	60	407	02
Mariampolu	378	07	519	61	7888	30	502	.	813	.	8199	30	255	27	337	62	76	49
Mielcu	487	47	1960	04	46972	04	665	80	650	.	46965	24	560	65	2180	48	183	91
Mościskach	.	.	338	38	53760	55	3569	36	4426	.	54617	19	529	.	1958	70	541	47
Nowym Sączu	3519	27	752	15	114185	.	33859	.	30012	.	118032	.	1337	60	1218	51	670	40
Oświęcimie	757	02	631	13	15234	.	1827	.	2264	.	15671	.	219	49	245	24	617	09
Pilźnie	350	76	16	76	7744	.	2966	.	2604	.	7382	.	397	15	.	.	.	53
Podgórzu	625	32	.	.	7733	80	540	97	1826	.	8968	83	410	78	20	.	182	75
Przemyślu, T.za.rol.	10846	99	3277	49	189028	95	44812	50	52843	.	197059	45	569	40	3575	10	250	18
Radziechowie	2212	11	1116	78	56281	11	2192	62	3992	.	58080	49	887	23	348	90	2308	26
Rohatynie	1894	09	1114	33	37481	79	5833	98	8109	34	39757	15	1299	81	3617	19	98	49
Rozdole	1194	95	321	11	25124	97	1771	17	1991	.	25344	80	666	46	67	98	32	03
Rudkach	2311	21	.	.	26676	06	1581	37	2268	.	27362	69	671	93	115	88	1107	51
Sądowéj Wiszni	824	80	.	.	7124	79	320	24	1651	.	8455	65	368	94	.	.	262	40
Sieniawie	1648	88	243	04	14925	72	1477	06	1660	.	15108	66	1309	93	436	19	381	59
Śniatynie	800	02	.	.	13003	93	1124	01	423	.	12302	92	792	82	52	15	582	18
Sokalu	496	82	3292	56	53918	99	742	24	2791	50	55968	25	827	10	2959	77	23	37
Stanisławów, B. zal.	10845	31	32408	98	275207	49	62033	27	53478	64	266652	86	7323	71	37500	67	14296	84
„ oddz. zast.	2667	15	304	19	42752	.	3551	.	6007	.	45208	.	.	.	168	78	97	85
Stryju	1879	61	106	51	19492	16	1843	50	2940	.	20588	66	729	68	1103	33	1268	19
Szczercu	59	55	90	81	7347	.	235	90	898	.	8009	10	229	60	64	10	273	77
Tarnowie	49	25	1	30	78473	79	6023	75	7681	60	80131	64	1309	88	2384	60	322	98
Tłumaczu	2538	26	1467	10	46401	57	3479	57	5377	26	48299	26	1321	38	1257	52	802	37
Tyśmienicy	1880	78	2398	75	43430	40	1500	.	3832	.	45752	40	716	16	6008	56	454	81
Wykotach	78	52	16	.	23389	22	84	60	282	20	23586	82	476	89	8	32	185	40
Zbarażu	2065	54	585	65	31414	76	1283	98	485	.	30615	78	801	85	6159	31	261	59
Złoczowie	2277	24	303	89	36253	91	2684	77	3877	.	37446	12	509	62	50	.	139	69

L. Formularz arkusza kredytowego.

Jako dłużnik.					Jako poręczyciel.				
Data	Warunki udzielonéj pożyczki	Nr. obligu	Kwota pożyczki	Uiszczenie	Data	Warunki udzielonéj pożyczki	Nr. obligu	Kwota pożyczki	Uiszczenie

Sprawozdanie

Sekretarza Związku stowarzyszeń z podróży do Bełza, Kulikowa, Sądowéj Wiszni, Skolego, Stryja i Żółkwi.

Jeszcze w r. 1876. rozpoczął Patronat usiłowania około założenia Towarzystwa zaliczkowego w Bełzie. Usiłowania te nie odniosły skutku, aż Wny Feliks Polanowski, zachęcony przez Patronat, wziął rzecz w swoje ręce i doprowadził do skutku założenie Towarzystwa zaliczkowego w Bełzie, stow. zar. z ogr. por. dnia 20. lutego b. r. Gdy jednak Towarzystwo to dłuższy czas czynności nie rozpoczynało, polecił mi p. Patron na życzenie p. Polanowskiego, abym się udał do Bełza. Przybywszy do tego miasteczka sądziłem, że trzeba będzie przeprowadzić na nowo założenie stowarzyszenia. Tymczasem rozpatrzywszy akta, do téj sprawy się odnoszące, przekonałem się, że jedynie ze względów formalnych sąd odrzucił podanie o zarejestrowanie stowarzyszenia. Usunięcie tych przeszkód było więc mojém zadaniem.

W skład dyrekcyi tego młodego, z tylu trudnościami założonego stowarzyszenia wchodzą pp. Platon Pasławski, gr. kat. proboszcz bełzki, Jan Dankiewicz, pocztmistrz i Eustachy Jachimecki, kontrolor kasy miejskiéj. O ile w ciągu dwóch dni mego pobytu wyrozumieć mogłem, skład dyrekcyi jest szczęśliwym, wierzą bowiem w powodzenie i zaufanie. Chcąc ułatwić dyrekcyi znajomość prowadzenia manipulacyi i rachunkowości, przywiozłem ze sobą potrzebne druki, książki i instrukcye.

Pod przewodnictwem p. Polanowskiego odbyła Rada zawiadowcza posiedzenie dnia 4. maja. Uchwalono zaciągnąć pożyczki: w lwowskiém Towarzystwie zaliczkowém, Towarsystwie wzaj. ubezp. w Krakowie *) i w Kasie oszczędności. Od pożyczek udzielanych członkom postanowiono pobiérać 10 od sta tytułem odsetek i $^1/_2$% na pokrycie kosztów założenia i administracyi. Dla wkładek oszczędności przyznano 6 i 7% odsetek. Na posiedzeniu tém Rada powzięła uchwałę, że Towarzystwo bełzkie przystępuje do Związku stowarzyszeń, i prenumeruje nasz dwutygodnik i rocznik za r. 1879.

O ile wyrozumieć mogłem, zarząd stowarzyszenia bełzkiego wybrany w roku 1876, nie zgłaszał się do Związku stowarzyszeń ze sprawozdaniem ani prośbą o pomoc, z obawy, aby stowarzyszenie to nie musiało przystąpić do Związku. A przecie, gdyby nie interwencya tego Związku, zniechęceni założyciele byliby porzucili zamiar założenia stowarzyszenia po trzechletnich bezskutecznych staraniach, połączonych z różnorodnymi kosztami. Miejscowy notaryusz p. Kiernik odznaczył się rzadką w naszym kraju bezinteresownością. Nie przyjął bowiem należytości za czynności swego urzędu przy założeniu stowarzyszenia. Dał następnie zapewnienie, że akta notaryalne dłużników sporządzać będzie bez trzymania się ścisłego taryfy notaryalnéj.

Rada zawiadowcza składa się z 15 członków, z których niektórzy mają być mężami zaufania w pojedyńczych gminach wiejskich. Cała inteligencya Bełza i okolicy należy również do Rady. Zastępcą prezesa jest ks. dr. Frańciszek Semenetz, honorowy kanonik i rz. kat. proboszcz bełzki.

Stowarzyszenie w mowie będące działalność swą rozciągać będzie przeważnie na małych rolników. (Miasto Bełz, stolica niegdyś księstwa bełzkiego, jest dzisiaj zubożałe). Że stowarzyszenie to powstało skutkiem rzeczywistych potrzeb powiatu sokalskiego, dowodem wytrwałość trzechletnia, jaką się odznaczyli niektórzy z grona założycieli,— że stowarzyszenie bełzkie mieć będzie obszerny zakres działania, dowodem suma 67.031 zł. 8 ct., którą Bank włościański zasilił powiat sokalski po koniec r. 1879.; dowodem w końcu ta okoliczność, że sokalskie stowarzyszenie nie mogące ani do połowy zaspokoić potrzeb kredytu swych członków, nie obawia się konkurencyi ze strony stowarzyszenia bełzkiego, lecz owszem cieszy się jego założeniem.

Z Bełza udałem się do Żółkwi, gdzie mię raczył prezes rady powiatowéj i dyrektor stowarzyszenia p. Waygart zaznajomić ze stanem majątkowym téj instytucyi. Książki rachunkowe i manipulacyjne znalazłem w największym porządku, prowadzone czysto i ze znajomością fachową. Stowarzyszenie żółkiewskie założone za staraniem p. Waygarta, posiadało z końcem r. 1879:

udziałów	522·50
funduszu rezerwowego . .	57·00
wkładek oszczędności . . .	3.110·23
pożyczek udzielonych . . .	3.751·30
członków	99.

Stan powyższy nie świadczy o świetnym rozwoju stowarzyszenia. Gdy zważymy, że Bank włościański udzielił w Żółkiewskiém po koniec r. 1879. kredytu w sumie 125.101 zł. 40 ct., że Żółkiew jest miastem niegdyś obwodowém, stowarzyszenie to przynajmniéj sokalskiemu dorównać powinno było. Prócz jednego wypadku, odbywa się zwrot pożyczek prawidłowo. Kapitał do obrotu tani i dostateczny może dyrekcya stowarzyszenia każdéj chwili doprowadzić do

*) Przyznano 25. maja ewentualnie 3.000 zł.

znacznéj wysokości. Brak jednak odwagi do rozszérzenia działalności pochodzi widać stąd, że p. Waygart, mieszkający w sąsiedniéj wsi, nie pozyskał dotąd osobistości, która by, mieszkając w Żółkwi, cieszyła się jego pełném zaufaniem i w pracy go wyręczała. Gdyby pan Waygart poszedł za przykładem prezesa łańcuckiéj rady powiatowéj, p. Wł. Bzowskiego, który oddzielił tow. zaliczkowe od Rady powiatéj i stałego przyjął urzędnika do czynności stowarzyszenia, dobrzeby się równie w tym kierunku pracy zasłużył wobec powiatu i kraju. Nie byłoby to połączone z kosztami, bo praca połączona z kapitałem zapewniłaby zyski, których część wystarczyłaby na płacę dla urzędnika. (C. d. n)

Ruch stowarzyszeń.

Pobyt dwóch ministrów we Lwowie. Korzystając z pobytu dwóch ministrów we Lwowie, udał się redaktor pisma naszego do obu w sprawach stowarzyszeń, a mianowicie do J. E. dra Ziemiałkowskiego szczególnie w sprawie znanych reskryptów ministeryalnych do kas oszczędności — a do J. E. dra Dunajewskiego w sprawach podatkowych i należytościowych. Łaskawe przyjęcie naszego redaktora przez obu ministrów — szczegółowe, zwłaszcza u dra Dunajewskiego, wnikanie w sprawy i jasne obietnice dla stowarzyszeń objawione, nie dozwalają nam powtórzyć, cośmy od pp. ministrów słyszeli i co wysłuchać raczyli, bez narażenia się na popełnienie niedyskrecyi. Zapewniamy jednak stowarzyszenia, że obaj ministrowie są życzliwie dla stowarzyszeń usposobienia, stąd téż redaktor nasz nie omieszkał bez ogródek wyłuszczyć im, co nam przychodzi od władz rządowych znosić, jak pod względem narodowym i ekonomicznym postępuje z nami tutejsza dyrekcya skarbu — i jak szkodliwie i bez znajomości rzeczy postępują inspektorowie podatkowi; jak latami zalegają rekursy podatkowe, jak późno zaledwie w $1\frac{1}{2}$ do 2 lat następują wymiary podatku dochodowego i t. d., i t. d. — Rezultat konferencyi obudza w nas nadzieję, że nowy Minister Skarbu usunie ten szlendrian i te krzywdy.

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie udało się w osobnéj prośbie do J. E. p. Ministra Skarbu o polecenie aby załatwiono ostatecznie następujące tego towarzystwa rekursy: 1. w sprawie dodatkowego wymiaru podatku dochodowego za lata 1871. do 1875. — rekurs ten zalega przeszło cztéry lata; 2. rekurs zalegający półczwarta roku w sprawie podatku dochodowego za r. 1876; 3. rekurs, zalegający przeszło półtrzecia roku, w sprawie dodatkowego wymiaru podatku dochodowego za r. 1876; 4. rekurs, zalegający półtrzecia roku, w sprawie wymiaru podatku dochodowego za rok 1877; 5. rekurs, zalegający dwadzieścia jeden miesięcy, w sprawie wymiaru podatku dochodowego za r. 1878. Następnie zażaliło się Towarzystwo u p. Ministra, że 1. nie wymierzono mu dotąd podatku dochodowego za r. 1879; 2. że już dwudziesty trzeci miesiąc nie załatwiony jest jego rekurs w sprawie kary stęplowéj w kwocie 3.729 zł. 18 ct.; i w końcu żali się Towarzystwo, że mimo zapewnienia ustawy z dnia 8. marca 1876. i mimo kilkakrotnych ustnych i pisemnych próśb nie możemy się doczekać polskich ostęplowanych blankietów wekslowych, ani nawet odpowiedzi na prośby nasze nie otrzymujemy.

Piérwsza Związkowa drukarnia we Lwowie. W niedzielę dnia 11. lipca b. r. odbyło się nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa I. Związkowéj drukarni. Porządek dzienny tego Zgromadzenia zawiérał wniosek dyrekcyi o przełożenie terminu zamknięć rachunkowych z 30. czerwca na 31. grudnia. Ponieważ między motywami tego wniosku znajdują się momenta, które wartałoby podać do publicznéj wiadomości, więc pozwalamy sobie zamieścić dosłowny odpis protokołu odbytego Zgromadzenia: „Przewodniczący p. Jędrzéj Kostkiewicz skonstatowawszy 32 obecnych a zatém dostateczną liczbę do powzięcia prawomocnéj uchwały, udziela głosu dyrektorowi Albinowi Todschindlerowi, który w obszerniejszym wywodzie podaje zgromadzonym do wiadomości postępowanie władz skarbowych w obec Towarzystwa przy wymiarze podatku. Nałożony za rok 1877., 78. i 79. podatek dochodowy wynosi okrągło 2.300 zł. nie licząc podatku zarobkowego i należytości bezpośrednich, Nie ma, jak dotąd nadziei, aby wdrożone przeciw tym wymiarom rekursy odniosły pożądany skutek, przeciwnie żywimy uzasadnione obawy, że w skutek zarządzonéj cenzury wymiarów przez władze ministeryalne, podatek jeszcze znacznie podwyższonym zostanie. Przyczyny tego bezprzykładnego ucisku fiskalnego przedewszystkiém szukać należy w bezmyślném nieuznawaniu niektórych bardzo znacznych wydatków. I tak np. przypuśćmy, że drukarnia po całorocznéj pracy nie da żadnego zysku, t. j. członkowie nie dostaną ani centa procentu za swe udziały — w takim razie administracya podatkowa, idąc dotychczasowym trybem, następujący wyprowadzi dochód do opodatkowania;

Płaca zarządcy drukarni i tegoż zastępcy	2.100 zł.
Odszkodowanie inwentarza (które rząd uważa za 10% amortyzacyą i nie pozwala jako wydatek wstawiać, pomimo że Towarzystwo wydać tę kwotę musi na przetapianie zbitych czcionek i reparacye wyciérających się maszyn i pras) . .	1.800 „
podatek zapłacony	1.000 „
procenta od kapitałów pożyczanych	400 „
Razem	5.300 zł.

Od tego wrzekomego dochodu (!) potrzeba

zapłacić podatku ord.	250 zł.
dodat. kraj.	85 „
„ indemniz.	125 „
Kriegszuslag	250 „
Razem	710 zł.

Ponieważ jednak do wymiaru bierze się 3 lata, więc jeżeli który z poprzednich miał jaki zysk, wypadnie jeszcze więcéj zapłacić. Tak więc za rok, w którym nie będzie ani centa do podziału dla uczestników musimy 700—750 złotych samego tylko dochodowego podatku zapłacić, nie licząc zarobkowego i innych. Że ten wymiar jest bezmyślnym, dowodzi okoliczność, że 12 drukarń lwowskich, zatrudniających około 90 zecerów, do 100 uczni i 25 maszyn płaci razem podatku dochodowego niespełna 800 zł., podczas gdy jedna Związkowa zatrudniając przeciętnie 18 zecerów, żadnego ucznia i 3 maszyn ma sama jedna do płacenia daleko więcéj. Następstwem takich wymiarów musi być zupełny upadek dochodów, a nawet zniechęcenie do pracy i oszczędności. I rzeczywiście tak jest. Gdybyśmy zamknęli rachunek w téj chwili, pokazałaby się nadwyżka 2 tysięcy kilkaset złotych, które potrzebne są do zapłacenia wymierzonego podatku. Nie mając więc na widoku żadnéj korzyści z zamknięcia rachunkowego, a nadto obarczeni wielkiém zajęciem nie widzimy potrzeby zamykania, témbardziéj, że czas 30. czerwca z wielu względów jest niedogodny. Stawiamy zatém wniosek o przeniesienie terminów zamknięć z 30. czerwca na 31. grudnia każdego roku.

Imieniem Rady popiéra p. Łazor wniosek dyrekcyi, przytaczając jeszcze tę okoliczność, że w r. 1875. zamknięcie rachunkowe obejmowało tylko jedno półrocze, a gdy teraz obejmie 1½ roku, więc się okresy wyrównają. Chciałby jednak, aby uchwała Walnego Zgromadzenia wypadła na dzisiaj w tym duchu, by ten nowy termin był tylko na ten raz postanowionym, a dopiéro na najbliższém Walném Zgromadzeniu postawiony będzie wniosek zmieniający statut w tym kierunku, aby rok administracyjny zgadzał się ze słonecznym.

Daléj p. Wanczycki imieniem Rady zawiadowczéj podaje do wiadomości Walnego Zgromadzenia, że w skutek zaliczeń przez władze podatkowe pensyi dyrektorów do dochodów Towarzystwa, Rada zawiadowcza widziała się zmuszoną ograniczyć dyrekcyą tylko na jednę, stałą płacę pobierającą osobę, dyrektora, kasyerowi zaś za czynności w dyrekcyi pozostanie wynagrodzenie tantjemowe. Ponieważ daléj władze podatkowe nie uwzględniają odszkodowania inwentarza, które według statutu wynosić powinno 10% od wartości roboczéj materyałów (Kunstwerth), co czyni około 1700 do 1800 zł., więc polecono dyrekcyi nie sprawiać nic na rachunek tego odszkodowania, dopokąd władze dotyczące nie zmienią zapatrywania swego w téj sprawie. Że takie nieodnawianie inwentarza sprowadzić musi z czasem drukarnią do ruiny, nie ulega wątpliwości, nie można jednak na razie inaczéj się ratować. Mowca wyraża potrzebę wytoczenia całéj téj sprawy przed trybunał administracyjny i spodziéwa się ostatecznie zarządzenia ulg, ponieważ nie podobna przypisywać władzom rządowym chęci zniszczenia Towarzystwa.

Po dłuższéj dyskusyi, w któréj biorą udział pp. Wartyński, P. Twardowski i Huczkowski, Walne Zgromadzenie zgadza się na odroczenie zamknięcia rachunkowego z 30. czerwca na 31. grudnia z wyraźném jednak zastrzeżeniem, że uchwała ta odnosi się do wypadającego na teraz zamknięcia, nie zaś do następnych. Przy czém na wniosek p. Szczęsnego Bednarskiego Walne Zgromadzenie wyraża ubolewanie swe nad uciskiem fiskalnym rządu i poleca dyrekcyi do przeprowadzenia sprawy podatkowéj przez wszystkie instancye.“ — Na tém posiedzenie zakończono.

Towarzystwo zaliczkowe w Załuczu nad Czeremoszem, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, założoném zostało dnia 11. lipca b. r. za staraniem dra Mikołaja Krzysztofowicza. Jednocześnie instytucya ta przystąpiła do Związku stowarzyszeń.

Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ w Kańczudze została zarejestrowaną w rzeszowskim obwodowym sądzie na podstawie uchwały z dnia 10. czerwca 1880. l. 3626.

Spółka magazynowa szewska w Stanisławowie skończyła z dniem 1. lipca swój żywot, z dniem tym bowiem miał być handel skór zwinięty.

Spółka ta miała wszelkie szanse rozwoju i mogła znakomite oddawać usługi szewcom w Stanisławowie i okolicy, pomimo tego jednak i pomimo pomyślnych w piérwszych chwilach rezultatów, upadła — a upadła brakiem dobrego kierownictwa i solidarności.

Przypomnienie w sprawie opłat bezpośrednich. Po koniec lipca należy opłacić rządowi należytości bezpośrednie w myśl ustawy z 21. maja 1873. Dz. p. p. 87. Wzory do wykazów znajdują się w „Związku“ nr. 4. z r. 1876.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.